

ANH – EU

Mâu thuẫn trong quá trình thực thi Thỏa thuận Brexit

Mâu thuẫn giữa Anh và Liên minh châu Âu (EU) đang ngày càng trở nên gay gắt khi vào ngày 13/6/2022, Chính phủ Anh vừa công bố một dự luật đề xuất đơn phương xem xét lại toàn bộ Nghị định thư Bắc Ireland.

Như đã biết, Nghị định thư Bắc Ireland là một phần của thỏa thuận Brexit và bắt đầu có hiệu lực vào tháng 1/2021. Theo Nghị định thư này, để đảm bảo duy trì chất lượng hàng hóa từ Anh phù hợp các tiêu chuẩn của châu Âu, đồng thời tránh thiết lập đường biên giới trên bộ giữa Cộng hòa Ireland (EU) và Bắc Ireland (Vương quốc Anh), các bên đồng thuận thiết lập các điểm kiểm soát hàng hóa từ các vùng còn lại của Anh sang Bắc Ireland.

Tuy nhiên, trái với những gì đã cam kết, phía Anh đang ngày càng phản đối việc thực thi điều khoản này khi cho rằng Bắc Ireland là lãnh thổ thuộc Vương quốc Anh nên nước này không chấp nhận việc hàng hóa từ Anh sang Bắc Ireland phải chịu sự kiểm duyệt của EU. Trên thực tế, kể từ khi Nghị định thư có hiệu lực, các điểm kiểm soát đã trở thành rào cản gây đình trệ nghiêm trọng dòng lưu thông hàng hóa từ Anh đến Bắc Ireland, điều này càng khiến cho phe ủng hộ Anh tại Bắc Ireland phản ứng gay gắt khi cho rằng nội dung của Nghị định thư chia cắt đất nước họ.

Theo dự luật sửa đổi vừa đề xuất, Anh sẽ dỡ bỏ hầu hết các điểm kiểm soát hàng hóa từ các vùng còn lại của Anh sang Bắc Ireland và chỉ những doanh nghiệp có hoạt động trao đổi hàng hóa với EU thông qua tuyến đường qua đảo Ireland mới phải thực hiện thủ tục hải quan. Ngoài ra, dự luật mới này cũng có thêm một điểm gây tranh cãi, đó là việc Anh muốn loại bỏ quyền giám sát Nghị định thư Bắc Ireland của Tòa án Tư pháp châu Âu, điều mà EU luôn phản đối. Về phía Anh, nước này cho rằng dự luật này là hoàn toàn phù hợp với luật pháp quốc tế và cần thiết trong thời điểm hiện tại để khắc phục những vấn đề thương mại ở Bắc Ireland.

Về phía EU, khối này cho biết, kể từ khi Brexit có hiệu lực, EU đã nhiều lần đưa ra các đề xuất nhằm tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực thi điều khoản Bắc Ireland bao gồm việc đơn giản hóa thủ tục hải quan từ các vùng lãnh thổ khác của Anh sang Bắc Ireland, nhưng phía Anh lại luôn tỏ ra thiếu thiện chí trong vấn đề này. EU cũng lên tiếng chỉ trích hành động gây mâu thuẫn của Anh vào đúng vào thời điểm các nước phương Tây đang cần sự đoàn kết để ứng phó với cuộc xung đột Nga – Ukraine. Ngoài ra, EU cũng cảnh báo sẽ cân nhắc khởi động thủ tục pháp lý chống lại Anh nếu chính phủ Anh đơn phương hủy bỏ điều khoản Bắc Ireland. Một trong những biện pháp mà châu Âu có thể sử dụng là kích hoạt điều 16 trong thỏa thuận Brexit, tái áp đặt thuế quan lên các mặt hàng xuất khẩu của Anh hoặc đóng băng các thỏa thuận thương mại giữa hai bên. Điều này rất có thể sẽ dẫn đến nguy cơ nổ ra một cuộc chiến thương mại giữa Anh và EU trong thời gian sắp tới.

